

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC TRONG CHUYỂN ĐỔI SỐ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC TẠI VIỆT NAM

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN DIGITAL TRANSFORMATION IN HIGHER EDUCATION IN VIETNAM

TS. Hàng Sấm Nang

Trường Đại học Xây dựng Miền Tây

Email: hangamnang@mtu.edu.vn

Điện thoại: 0909258664

TS. Đào Huy Hoàng

Trường Đại học Xây dựng Miền Tây

Email: daohuyhoang@mtu.edu.vn

Điện thoại: 0986681411

TS. Trần Đại Quang

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội

Email: quangtd@hau.edu.vn

Điện thoại: 0988106886

Ngày nhận bài: 01/06/2023

Ngày gửi phản biện: 06/06/2023

Ngày chấp nhận đăng: 19/06/2023

Tóm tắt:

Chuyển đổi số trong lĩnh vực giáo dục đại học là một xu hướng phát triển quan trọng trong thời đại công nghệ số. Việt Nam là một quốc gia đang phát triển, đang đối mặt với nhiều cơ hội và thách thức trong việc chuyển đổi số giáo dục đại học. Bài viết này tập trung vào việc nghiên cứu các cơ hội và thách thức mà việc chuyển đổi số mang lại cho giáo dục đại học ở Việt Nam. Chúng tôi sẽ đề cập đến những cơ hội cũng như tiếp cận đại chúng rộng hơn, cải thiện chất lượng giảng dạy học tập, tăng cường khả năng hợp tác quốc tế. Tuy nhiên, cùng với những cơ hội đó, bài báo phân tích các thách thức như hạn chế về cơ sở hạ tầng công nghệ; đào tạo; thay đổi tư duy của giảng viên, sinh viên; đặc biệt là vấn đề bảo mật thông tin. Bài viết nhấn mạnh tầm quan trọng của việc khai thác những cơ hội và thách thức để thúc đẩy chuyển đổi số giáo dục đại học hiệu quả bền vững ở Việt Nam.

Từ khóa: chuyển đổi số, giáo dục đại học, cơ hội, thách thức.

Abstract:

Digital transformation in the field of higher education is an important development trend in the digital age. Vietnam, as a developing country, is facing many opportunities and challenges in the digital transformation in higher education. This article focuses on studying the opportunities and challenges that digital transformation brings to higher education in Vietnam. We will cover opportunities such as wider public access, improving the quality of teaching and learning, and enhanced international collaboration. However, along with those opportunities, this article analyzes challenges such as limitations of technology infrastructure, training and changing mindsets of faculty and students, and information security. The paper concludes by emphasizing the importance of facing, exploiting these opportunities and challenges to promote digital transformation in higher education effectively and sustainably in Vietnam.

Keywords: digital transformation, higher education, opportunities, challenges.

1. Đặt vấn đề

Trong thời đại công nghệ số ngày càng phát triển, chuyển đổi số là nhiệm vụ bắt buộc trong nhiều lĩnh vực, bao gồm cả giáo dục. Giáo dục đại học ở Việt Nam không phải ngoại lệ và cũng đang trải qua một quá trình chuyển đổi số nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu và quản lý hệ thống. Áp dụng công nghệ số trong giáo dục đại học mang lại nhiều lợi ích, điển hình như tăng cường tiếp cận tri thức, tạo điều kiện cho sinh viên và giảng viên tương tác một cách linh hoạt và tiện lợi, cũng như thúc đẩy sự sáng tạo, khám phá trong quá trình học tập.

Hình 1. Minh họa chuyển đổi số trong giáo dục đại học.

Chuyển đổi số trong giáo dục đại học ở Việt Nam là quá trình chuyển đổi từ hình thức truyền thống sang sử dụng công nghệ số để tạo ra môi trường học tập, quản lý hiệu quả hơn. Điều này bao gồm việc sử dụng các công cụ và ứng dụng công nghệ thông tin & truyền thông (CNTT) như máy tính, internet, phần mềm giáo dục, hệ thống quản lý học tập trực tuyến.

2. Những cơ hội trong chuyển đổi số giáo dục đại học tại Việt Nam

Trong thời đại kỹ thuật số phát triển nhanh chóng, chuyển đổi số đã tạo ra những cơ hội đáng kể trong nhiều lĩnh vực, bao gồm cả giáo dục đại học. Ở Việt Nam, chuyển đổi số trong giáo dục đại học đã trở thành một chủ đề quan trọng, với nhiều cơ hội để nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập; nâng cao khả năng cạnh tranh và đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động. Các cơ hội đó có thể được liệt kê như sau:

- Tăng cường truy cập và chia sẻ thông

tin: Chuyển đổi số cho phép giảng viên & sinh viên truy cập vào nguồn tài nguyên trực tuyến phong phú, bao gồm sách điện tử, bài giảng trực tuyến, tài liệu nghiên cứu, hệ thống thư viện điện tử. Điều này tạo điều kiện thuận lợi để cung cấp kiến thức chất lượng cao, cập nhật cho sinh viên, giúp nâng cao hiệu quả giảng dạy và học tập.

- *Phát triển hình thức học tập linh hoạt:* Chuyển đổi số cho phép triển khai hình thức học tập linh hoạt như học trực tuyến, học kết hợp (blended learning), học tập định hướng cá nhân. Sinh viên có thể tự điều chỉnh thời gian, không gian học tập, hơn thế còn được tương tác trực tuyến với giảng viên, bạn bè. Điều này tạo điều kiện thuận lợi để sinh viên phát triển kỹ năng tự học, tư duy sáng tạo, khả năng làm việc độc lập.

- *Mở rộng khả năng hợp tác và tương tác:* Chuyển đổi số trong giáo dục đại học cung cấp cơ hội để sinh viên & giảng viên kết nối, tương tác thông qua các nền tảng trực tuyến như diễn đàn, mạng xã hội học tập, hệ thống hỗ trợ học tập. Điều này giúp sinh viên học hỏi từ nhau, thảo luận, xây dựng mạng lưới xã hội chuyên môn, từ đó khuyến khích sự phát triển cá nhân và chuyên môn.

- *Phát triển kỹ năng số và tư duy ứng dụng:* Chuyển đổi số trong giáo dục đại học đòi hỏi sinh viên phải nắm vững kỹ năng công nghệ thông tin. Việc sử dụng các công cụ và phần mềm chuyên dụng trong quá trình học tập giúp sinh viên phát triển kỹ năng số, tư duy ứng dụng,

làm cho họ trở nên năng động và linh hoạt trong công việc sau này.

3. Những thách thức trong chuyển đổi số giáo dục đại học tại Việt Nam

Chuyển đổi số đã và đang góp phần thay đổi toàn diện các lĩnh vực của xã hội, giáo dục đại học ở Việt Nam cũng không ngoại lệ. Tuy nhiên, việc chuyển đổi số trong giáo dục đại học cũng đặt ra nhiều thách thức như sau:

- *Cơ sở hạ tầng công nghệ:* Một trong những thách thức lớn nhất của chuyển đổi số trong giáo dục đại học ở Việt Nam là cơ sở hạ tầng công nghệ chưa được phát triển đồng đều, chất lượng chưa đáp ứng yêu cầu. Nhiều trường đại học vẫn đang gặp khó khăn trong việc cung cấp kết nối mạng ổn định tốc độ cao cho giảng viên và sinh viên. Ngoài ra, việc thiếu quỹ đầu tư để mua sắm thiết bị công nghệ cần thiết cũng là một trở ngại đối với việc triển khai chuyển đổi số trong giáo dục đại học.

- *Đào tạo và năng lực:* Chuyển đổi số yêu cầu sự nắm vững công nghệ và kỹ năng số của giảng viên và sinh viên. Tuy nhiên, hiện tại, không phải tất cả giảng viên và sinh viên đều có đủ kiến thức, kỹ năng cần thiết để sử dụng công nghệ số hiệu quả trong quá trình giảng dạy, học tập. Đào tạo và nâng cao năng lực công nghệ thông tin và truyền thông (ICT) cho cả giảng viên và sinh viên là một nhiệm vụ quan trọng mà hệ thống giáo dục đại học cần đổi mới.

- *Nội dung và phương pháp học tập:* Chuyển đổi số trong giáo dục đại học đòi hỏi sự thay đổi trong nội dung và phương

pháp học tập. Việc phát triển, cập nhật các nội dung học tập liên quan đến công nghệ thông tin và kỹ năng số, cũng như sử dụng phương pháp học tập trực tuyến, học tập kết hợp trở thành một thách thức đối với các trường đại học. Ngoài ra, việc tạo ra môi trường học tập trực tuyến tương tác và đáng tin cậy cũng là một vấn đề cần được giải quyết.

- *Quản lý và chính sách:* Chuyển đổi số đòi hỏi sự thay đổi trong quản lý và chính sách giáo dục. Việc xây dựng chính sách hỗ trợ, khuyến khích áp dụng công nghệ số trong giáo dục đại học, cũng như việc tạo ra một môi trường quản lý linh hoạt, đổi mới để thúc đẩy chuyển đổi số là những thách thức đối với các cơ quan quản lý giáo dục ở Việt Nam.

- *Bảo mật và quyền riêng tư:* Việc sử dụng công nghệ số trong giáo dục đại học đặt ra một số vấn đề liên quan đến bảo mật thông tin cá nhân và quyền riêng tư. Việc thu thập, lưu trữ và chia sẻ dữ liệu sinh viên & giảng viên đòi hỏi sự chú ý đặc biệt để đảm bảo an toàn và tuân thủ quy định về quyền riêng tư.

4. Một số giải pháp đẩy mạnh chuyển đổi số trong giáo dục đại học tại Việt Nam hiện nay

Tại Việt Nam, chuyển đổi số trong giáo dục đại học đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo quan tâm nhưng vẫn còn chậm so với sự phát triển của xã hội. Một số giải pháp nhằm đẩy mạnh chuyển đổi số trong giáo dục đại học bao gồm:

- *Nâng cao cơ sở hạ tầng công nghệ:* Cần đầu tư vào việc cải thiện cơ sở hạ tầng

công nghệ như: cung cấp hệ thống mạng internet nhanh, ổn định và phủ sóng rộng rãi trên các khuôn viên trường; đảm bảo đủ tài nguyên máy tính, phần mềm hỗ trợ học tập và nghiên cứu.

- *Phát triển nội dung số:* xây dựng và phát triển nội dung số chất lượng cao để đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu của sinh viên. Đây có thể là các bài giảng trực tuyến, tài liệu điện tử, phần mềm mô phỏng và các ứng dụng di động giáo dục. Đồng thời, cần khuyến khích giảng viên và nhà nghiên cứu tham gia vào việc sản xuất và chia sẻ nội dung số chất lượng cao.

- *Đào tạo và nâng cao năng lực công nghệ thông tin:* Để triển khai chuyển đổi số thành công, giảng viên và cán bộ quản lý cần được đào tạo để nâng cao năng lực về công nghệ thông tin. Chương trình đào tạo nên tập trung vào việc sử dụng công nghệ trong quá trình giảng dạy, quản lý học tập, cũng như phân tích và ứng dụng dữ liệu để nâng cao hiệu quả đào tạo.

- *Xây dựng hệ thống quản lý học tập và đánh giá trực tuyến:* Để hỗ trợ quá trình học tập từ xa và đảm bảo tính công bằng trong đánh giá, cần xây dựng hệ thống quản lý học tập và đánh giá trực tuyến. Hệ thống này sẽ giúp sinh viên truy cập vào tài liệu, tham gia các hoạt động học tập và gửi bài tập trực tuyến. Đồng thời, nó cũng phải có khả năng tự động đánh giá, phản hồi để giảm tải công việc cho giảng viên và phản hồi nhanh chóng cho sinh viên.

5. Kết luận

Chuyển đổi số trong giáo dục đại học tại Việt Nam mang đến nhiều cơ hội quan trọng như môi trường học tập linh hoạt, mở rộng phạm vi tiếp cận kiến thức và tăng cường hiệu quả quản lý. Tuy nhiên, cần giải quyết những thách thức như đảm bảo tiếp cận công nghệ và kỹ năng số cho tất cả, thích ứng phương pháp giảng dạy và bảo vệ bảo mật thông tin cá nhân. Qua việc đối mặt, vượt qua những thách thức này, giáo dục đại học ở Việt Nam có thể tiếp tục phát triển hơn nữa và phát huy tối đa tiềm năng của chuyển đổi số trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, Đề án phát triển giáo dục số giai đoạn 2019-2025, 2019.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Báo cáo Thực trạng và định hướng chuyển đổi số trong giáo dục Việt Nam đến năm 2030*, 2021.
- [3] Nguyễn Thị Vân Anh, *Chuyển đổi số trong giáo dục đại học tại Việt Nam: Thách thức và định hướng phát triển*, Hội nghị Khoa học Kỹ thuật Toàn quốc lần thứ III về Công nghệ thông tin và Truyền thông, 2018.
- [4] Nguyễn N., *Chuyển đổi số trong giáo dục đại học Việt Nam*, Tạp chí Giáo dục Đại học, 35(7), 46-54, 2019.
- [5] Phạm Ngọc Thạch, Đỗ Văn Dung, Nguyễn Xuân Phi, Nguyễn Hải Dương, *Chuyển đổi số trong giáo dục đại học: Thực trạng và giải pháp thực hiện*, Tạp chí Khoa học và Công nghệ, 2019.
- [6] Vũ H., *Chuyển đổi số trong giáo dục đại học: Thách thức và cơ hội*, Hội nghị Khoa học Toàn quốc về Công nghệ Thông tin và Truyền thông, 176-181, 2020.